

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาศักยภาพของการเป็นสถาบันการเงินชุมชนอย่างยั่งยืน บ้านใหม่พัฒนา ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา 2 วัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพด้านโครงสร้างของสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา และ 2) เพื่อศึกษาศักยภาพด้านผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา

การศึกษานี้มีสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา จำนวน 193 คน และคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา จำนวน 9 คน เพื่อศึกษาศักยภาพด้านโครงสร้างของสถาบันการเงินชุมชน และข้อมูลผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน ประกอบด้วย ข้อมูลเงินฝาก และจำนวนเงินกู้ รวมไปถึงการชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน เพื่อศึกษาศักยภาพด้านผลการดำเนินงานซึ่งผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

1. ศักยภาพด้านโครงสร้างของสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา

- ด้านสมาชิก

1.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา

พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ของสถาบันการเงินชุมชน เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 45 – 54 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และเป็นสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนมาแล้ว 4 ปี

1.2 การใช้บริการสถาบันการเงินชุมชนของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา

พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ของสถาบันการเงินชุมชนจะใช้บริการฝากเงินสถาบันการเงินชุมชน 2 ครั้งต่อเดือน สำหรับสมาชิกที่เคยกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินชุมชนนั้น ส่วนใหญ่กู้ยืม

อย่างน้อย 1 ครั้ง โดยสาเหตุของการกู้ยืมนั้นเพื่อใช้ในการเกษตร มีศักยภาพในการใช้บริการฝากเงิน และกู้ยืมเงินของสถาบันการเงินชุมชน มีศักยภาพการให้บริการในระดับปานกลาง

1.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา

ผลการศึกษาความรู้ทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชน พบว่า สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชน ในระดับดีมาก สมาชิกสถาบันการเงินส่วนใหญ่ตอบคำถามได้ 13 คะแนนขึ้นไป โดยตอบถูกมากที่สุดคือข้อ 1 “กองทุนหมู่บ้านที่ได้รับการยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชนต้องได้รับการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล” ข้อ 7 “สถาบันการเงินชุมชนมีคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนอย่างน้อย 5 คน” และข้อ 11 “การชำระคืนเงินกู้ สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนสามารถกู้ยืมได้โดยไม่มีกำหนดระยะเวลาคืนเงินกู้”

เมื่อจำแนกตามเพศแล้ว สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจในระดับดีมาก มีส่วนช่วยให้การดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนเป็นไปด้วยดี เพศชายตอบถูกมากกว่าเพศหญิงใน ข้อ 9 “กรรมการสถาบันการเงินชุมชนผู้ใดมีส่วนได้ส่วนเสียเป็นส่วนตัวในเรื่องใด ห้ามมิให้เข้าร่วมประชุมในเรื่องนั้น” และเพศหญิงตอบถูกมากกว่าเพศชายใน ข้อ 4 “สมาชิกสถาบันการเงินชุมชน คือบุคคลทั่วไปไม่จำกัดถิ่นที่อยู่อาศัย มีอายุตั้งแต่ 7 ปีขึ้นไป” สมาชิกที่มีคะแนนมากกว่า 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 83.94 แสดงให้เห็นว่าสมาชิกมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชนในระดับดี

1.4 การมีส่วนร่วมของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา

พบว่า สมาชิกสถาบันการเงินชุมชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมในการกำหนดนโยบาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของสถาบันการเงินชุมชน และการใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆ ในที่ประชุม มีส่วนร่วมในระดับมาก และพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถาบันการเงินชุมชนที่ค่าเฉลี่ย 1.51 ขึ้นไป ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมคือ 2.61 มีระดับการมีส่วนร่วมมาก แสดงให้เห็นว่าสมาชิกสถาบันการเงินมีศักยภาพในการมีส่วนร่วมในระดับดี

- ด้านคณะกรรมการ

1.5 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา

พบว่าคณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 32 – 41 ปี มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว และกรรมการเป็นผู้ที่สมาชิกเลือกขึ้นมาทำหน้าที่ในการบริหารงานจำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิก อบต. และลูกบ้าน โดยแบ่งหน้าที่ในการทำงานคือ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหนรัญญิก กรรมการ ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบในสถาบันการเงินชุมชน สามารถแบ่งได้ 3 ฝ่าย ดังนี้ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบัญชี และฝ่ายสินเชื่

1.6 การบริหารงานสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา

พบว่าสถาบันการเงินชุมชน ได้ดำเนินงานภายใต้ธนาคารออมสิน สาขาเวียงป่าเป้า โดยได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากไว้ที่ 1 บาทต่อปี และดอกเบี้ยเงินกู้ไว้ที่ 10 บาทต่อปี คณะกรรมการสถาบันการเงินจะยึดหลักการพิจารณาวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน หลักประกันหรือผู้ค้ำ รวมไปถึงความสามารถในการหารายได้ โดยจะมีการปล่อยเงินกู้ทั้งปี และกำหนดวงเงินกู้ไม่เกิน 10 เท่าของเงินฝากแต่ไม่เกิน 50,000 บาท และมีการติดตามตรวจสอบการใช้เงินกู้และชำระคืนเงินกู้ โดยคณะกรรมการฝ่ายสินเชื่ของสถาบันการเงินชุมชน กำหนดระยะเวลาในการชำระคืนเงินกู้ทั้งรายเดือนและรายปี มีการจัดโครงสร้างและหน้าที่ในการทำงานที่ชัดเจน แสดงว่าสถาบันการเงินชุมชนมีศักยภาพในระดับดี

1.7 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา

พบว่า คณะกรรมการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชน ในระดับดีมาก เพศหญิงตอบถูกมากกว่าเพศชาย คือข้อ 3, 4, 6 และข้อ 8 สำหรับคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนที่ได้คะแนนตั้งแต่ 8 คะแนนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 100 ของคณะกรรมการ แสดงว่าคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชนในระดับดี

1.8 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา

พบว่าคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในระดับมาก คือ การร่วมออกระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการข้อบังคับของสถาบันการเงินชุมชน และการร่วมจัดทำร่างระเบียบสถาบันการเงินชุมชน สำหรับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการมีทั้งหมด 12 กิจกรรม คณะกรรมการที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.64 อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมมาก แสดงว่าคณะกรรมการมีศักยภาพในการมีส่วนร่วมกับสถาบันการเงินชุมชนในระดับดี

2. ศักยภาพด้านผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา

2.1 ผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน บ้านใหม่พัฒนา

พบว่าสถาบันการเงินชุมชนมียอดเงินฝากคงเหลือทั้งสิ้น 1,106,890 บาท มีการอนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิกจำนวนเงินทั้งสิ้น 2,726,500 บาท จากการศึกษาสถาบันการเงินชุมชนมีสมาชิกทั้งหมด 207 คน และมีสมาชิกที่ทำการกู้ยืมเงินจำนวน 87 คน พบว่าการเปลี่ยนแปลงของจำนวนเงินฝากของสมาชิกโดยเฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้น และจำนวนสมาชิกที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละไตรมาส นอกจากนี้การกู้ยืมเงินของสมาชิกเมื่อนำมาเฉลี่ยในแต่ละไตรมาสพบว่าในช่วงปี 2551 จำนวนเงินกู้โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นและในปี 2552 มีจำนวนการเงินกู้ที่ลดลง แต่ทั้งนี้การกู้ยืมเงินไม่ได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง มีจำนวนเงินกู้ที่เพิ่มขึ้นและลดลงในทุกไตรมาส นอกจากนี้การชำระคืนเงินกู้ของสมาชิกมีการชำระคืนเงินกู้ที่ตรงเวลาเป็นไปตามกำหนดเวลาที่ได้ทำไว้ในสัญญาเงินกู้ ทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องของหนี้ที่ค้างชำระ เมื่อพิจารณาตามสัดส่วนเงินกู้ต่อเงินฝากของสมาชิกในช่วงปี 2551 ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีสัดส่วนที่ลดลงในไตรมาสที่ 3/2552 และสัดส่วนเงินกู้ต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นในไตรมาสที่ 3/2553 แสดงให้เห็นว่าการกู้เงินของสถาบันการเงินชุมชนหลังจากการดำเนินงานนั้น สัดส่วนของเงินกู้ต่อเงินฝากนั้นมีไม่เกินร้อยละ 20 ของเงินฝาก ถึงแม้ในช่วงแรกของการดำเนินงานจะมีสัดส่วนที่มากที่สุดตาม แสดงให้เห็นว่าการกู้ยืมเงินนั้นมีสัดส่วนที่ลดลง ดังนั้นสถาบันการเงินชุมชนมีศักยภาพด้านผลการดำเนินงานในระดับดี

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สถาบันการเงินชุมชนควรมีการชักนำให้ประชากรในหมู่บ้านหรือชุมชนให้เข้าเป็นสมาชิกของสถาบันการเงินชุมชน เป็นการส่งเสริมให้ประชากรมีการออมเพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมการสร้างอาชีพให้แก่สมาชิก เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิก

2. คณะกรรมการของสถาบันการเงินชุมชน ควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชนให้ครบทุกด้าน เพื่อที่จะได้แนะนำข้อมูลให้กับผู้อื่น ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

5.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาเกี่ยวกับการประเมินกองทุนหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์การประเมินที่ได้มีการพิจารณา 5 ด้าน คือ 1. ด้านโครงสร้างและหน้าที่ 2. ด้านการบริหารจัดการ 3. ด้านการมีส่วนร่วมและความสัมพันธ์ของเครือข่ายกองทุน 4. ด้านผลการดำเนินงาน เช่น การมีงานทำ รายได้ของสมาชิก คุณภาพชีวิตของสมาชิก และ 5. ด้านการติดตามและตรวจสอบการบริหารกองทุน เพื่อจัดลำดับประสิทธิภาพของกองทุนหมู่บ้านก่อนการยกระดับเป็นสถาบันการเงินชุมชน